

Foreningen af Faste Kuratorer ved Sø- og Handelsretten

Af Torben Kuld Hansen

1. Kort historisk udvikling

Det fremgår af konkurslovens § 107, stk. 1, at skifteretten udpeger en eller flere kuratorer, straks efter at der er afsagt et konkursdekret. Denne bestemmelse trådte i kraft den 1. juni 1996 og afløste en ordning, hvorefter skifteretten i første omgang blot antog en midlertidig bestyrer, mens kreditorerne på en efterfølgende skiftesamling foretog et valg af en kurator. Beslutningskompetencen lå således formelt hos kreditorerne, mens skifteretten blot skulle sørge for, at der blev antaget en midlertidig bestyrer med henblik på at sætte processen i gang. Et efterfølgende valg forudsatte dog, at et vist minimum af kreditorer var mødt, og var dette ikke tilfældet, hvilket ofte forekom i praksis, beskikkede skifteretten på mødet den midlertidige bestyrer som kurator. Reelt var det således i mange tilfælde skifteretten, der bestemte, hvem der skulle være kurator i et konkursbo.¹

Beslutningskompetencen omkring materielle spørgsmål var i et vist omfang delt mellem den midlertidige bestyrer og skifteretten, hvilket kunne føre til, at det var vanskeligt at træffe de fornødne beslutninger i boets indledende fase med tilstrækkelig hurtighed. Den nugældende forenklede proces, hvorefter beslutningskompetencen straks overføres til en udpeget kurator var således begrundet i, at det fra starten skulle være muligt at træffe de nødvendige beslutninger. Som led heri skal man også straks udpege den »rigtige« kurator, således at man undgår ændringer

1. Kurator kaldes undertiden for skifterettens medhjælper. Jeg har dog valgt så vidt muligt at benytte betegnelsen »kurator«, da dette er konkurslovens betegnelse for boets administrator, og da der er en række væsentlige forskelle i retsstillingen. En kurator arbejder således langt mere selvstændigt og under eget ansvar og har nærmest karakter af en direktion/bestyrelse, dog med skifteretten som tilsynsmyndighed i relation til boets fremme mv. og herunder fastsættelse af vederlag, og med skiftesamlingen (kreditorerne) som den øverste myndighed. En medhjælper, som kendes fra bl.a. gældssaneringsager, handler derimod udelukkende på skifterettens vegne.

med deraf følgende forsinkelser, hvor dette ikke er absolut påkrævet. Bortset fra at titlen som »midlertidig bestyrer« nu er erstattet af en udpeget »kurator«, er der ikke sket ændringer i forhold til tidligere praksis, hvorefter kompetencen i mange tilfælde reelt ligger hos skifteretten, uden at man dog har givet afkald på kreditorindflydelsen, der kan gøres gældende i forbindelse med et efterfølgende valg. Det er derfor ikke ganske uden betydning, hvorledes domstolene forvalter spørgsmålet om at udpege en kurator. Konkursloven giver dog fortsat ikke skifteretten mange anvisninger på, hvem man skal udpege, bortset fra at skifteretten skal rådføre sig med fordringshavere, der er til stede.²

2. Hvem kan udpeges som kurator?

Et konkursdekret afsiges på grundlag af en begæring fra en kreditor eller fra skyldneren selv. Dette betyder, at der som regel kun er ganske få personer til stede i det første retsmøde, dvs. typisk de involverede parter og deres advokater.³ Dette hænger sammen med, at konkursbegæring ikke offentliggøres eller på anden måde gøres tilgængelige, jf. konkurslovens § 9. Når det derfor i konkurslovens § 107, stk. 1, hedder, at skifteretten skal rådføre sig blandt de fordringshavere, der er til stede, er dette som regel en overskuelig opgave, idet den eneste fordringshaver er konkursrekvirenten, forudsat at begæringen ikke kommer fra skyldneren selv, hvor kreditorerne end ikke er repræsenteret. Det er imidlertid vigtigt at understrege, at skifteretten alene skal »rådføre sig« med fordringshaver(ne). Dette betyder med andre ord, at den pågældende blot skal høres om spørgsmålet.⁴ Der skal ikke foretages et valg, og den pågældende kreditor har ikke et retskrav på at få udpeget sin repræsentant. Det er på den anden side klart, at hvis der er tale om en beløbsmæssig stor kreditor, f.eks. en finansiel kreditor, det offentlige eller en stor varekreditor, der senere vil kunne vælge en kurator, vil skifteretten ofte og bør også være lydhør over for et ønske om, at dennes repræsentant allerede fra starten udpeges som kurator. Se hertil FM 1999.131/4 V. Herved und-

2. Der ses i det følgende i hovedsagen bort fra de særlige regler, der gælder om finansielle debitorer, jf. lov nr. 1125 af 23. september 2010 om finansiel virksomhed § 234, stk. 3, hvorefter skifteretten efter forhandling med Finanstilsynet beskikker en eller flere kuratorer.

3. Undtagelser forekommer dog, navnlig hvis der forinden har været en drøftelse mellem skyldneren og en række af nøglekreditorerne.

4. Det hedder også om den tidligere bestemmelse om midlertidig bestyrer i betænkning 606/1971 om Konkurs og Tvangsakkord s. 198, at kreditorernes råd ikke er bindende for skifteretten.

gås et efterfølgende kuratorskifte med deraf følgende omkostninger og besvær for alle parter. Dette gælder dog ikke ganske ubetinget, og navnlig ikke hvis den pågældende kun vil varetage bestemte kreditors interesse eller på anden måde er inhabil, og på den anden side er det heller ikke et krav, at kreditor skal have et vist større tilgodehavende. En kreditor med en mindre fordring kan også få udpeget sin repræsentant. Skifteretten er derfor i mange tilfælde principielt helt frit stillet, når blot afgørelsen træffes på et sagligt grundlag, og den udpegede kurator er egnet og opfylder habilitetskravene.⁵ Det eneste der vel med sikkerhed kan udledes af konkurslovens § 107 er, at konkursrekvirentens repræsentant alt andet lige⁶ »kan« udpeges som kurator, men at denne ikke har et retskrav herpå i den indledende fase.⁷

Vanskeligere stiller det sig med hensyn til skyldnerens advokat. I mange tilfælde har en skyldner, der er kommet i økonomisk uføre, blot henvendt sig til f.eks. en advokat, der har rådgivet og bistået skyldneren med at indgive en konkursbegæring.⁸ I disse tilfælde vil skyldneren gerne have, at den pågældende påtager sig opgaven som kurator, og det kan da også være hensigtsmæssigt, hvis denne har et godt kendskab til skyld-

5. Der kan måske i praksis spores en vis tendens til, at skifteretten i højere grad kan udpege en kurator fra en fast kreds, hvis der er tale om en mere formaliseret ordning, og forudsat at det ikke er sandsynligt, at konkursrekvirenten senere kan vælge sin egen repræsentant, jf. FM 1999.131/4 V og ØLK B-1491-09, hvor landsretten tiltrådte, at skifteretten havde udpeget en af de faste kurator, efter at det var oplyst, at det ikke var sandsynligt, at konkursrekvirenten kunne vælge sin repræsentant. U 2008.2027 V synes ikke at være helt på linje hermed. Idet landsretten udtalte, at skifteretten alene skal lægge vægt på, om kurator er egnet og habil, hvormed landsretten formentlig hentydede til konkursrekvirentens repræsentant, der var det eneste kuratoremne, der var til stede. Det bør også understreges, at den pågældende kreditor repræsenterede et betydeligt beløb svarende til ca. 25 % af kreditormassen, og at det derfor ikke var helt usandsynligt, at han senere kunne vælges som kurator. Hertil kom, at den af skifteretten udpegede kurator alene fremgik af »en intern liste over faste medhjælpere«, og at han ikke kom til stede under mødet, men blev kontaktet telefonisk. Der er dog formentlig tale om et særtilfælde, idet landsretten i FM 2008.168 V ligeledes lagde vægt på, at der alene skal tages hensyn til kurators egnethed og habilitet, men tilføjede så, at skifteretten ikke er bundet af kreditorenes indstilling, og at en kreditor altid kan begære kuratorvalg. Det interessante er også, at kriteriet om egnethed og habilitet blev målt i forhold til den kurator, som skifteretten havde foreslået, og ikke i forhold til kreditors repræsentant, jf. førnævnte afgørelse. Den af skifteretten udpegede kurator var i øvrigt også tilknyttet en fast »medhjælperordning«. (Landsretten lagde endelig også vægt på boets størrelse, og at der var tale om et krav, der ville blive dækket af Lønmodtagernes Garantifond).
6. Spørgsmålet om f.eks. habilitet skal ikke forfølges i denne sammenhæng. Herom henvises til Torben Kuld Hansen/Lars Lindencrone Petersen, Konkursprocesret, s. 139 ff.
7. Anderledes hvis den pågældende senere bliver valgt som kurator.
8. Det forudsættes også i dette tilfælde, at der ikke foreligger habilitetsspørgsmål, typisk i form af at repræsentanten har været inde i en tæt økonomisk rådgivning af skyldneren.

nerens forhold. Det bør dog understreges, at kurator skal varetage kreditorernes og ikke skyldnerens interesse, og at der meget let kan opstå en loyalitetskonflikt, der kan skabe mistillid hos kreditorerne. Disse kan imidlertid ikke afsætte kurator, medmindre de kan overbevise skifteretten om, at der foreligger »særlige grunde«, jf. konkurslovens § 114, stk. 1, hvilket i praksis er meget vanskeligt.⁹ Konkurslovens § 107 stiller ikke krav om, at skyldnerens repræsentant skal høres, og principielt burde denne derfor ikke have indflydelse på, hvem der udpeges som kurator, men som det fremgår af motiverne¹⁰ og praksis, er det dog ikke udelukket at udpege den pågældende. Denne har dog ligesom kreditors repræsentant ikke noget krav herpå.

Skifteretten har også en tredje mulighed, som ikke er omtalt i konkursloven.¹¹ Denne består i at udpege en helt neutral advokat, der ikke har tilknytning til hverken kreditorerne eller skyldneren. Ved flere af landets skifteretter er der således en kreds af mere eller mindre faste kuratorer, som hidkaldes, når der er behov herfor. Dette har bl.a. den fordel, at man helt undgår det modsætningsforhold, der kan være mellem skyldneren og den kreditor, der har indgivet konkursbegæringen, ligesom modsætningsforhold mellem kreditorerne indbyrdes undgås. Disse ordninger, der er meget forskellige, og mere eller mindre formaliserede, har dog givet anledning til kritik i bl.a. pressen og blandt repræsentanter, der ikke er med i ordningen. Dette hænger sammen med, at deltagelse i ordningen kan være lukrativ. Ordningerne giver også anledning til mytedannelser omkring tætte forbindelser mellem skifteretten og de faste repræsentanter, og herunder navnlig i relation til skifterettens fastsættelse af vederlag efter konkurslovens § 239.

3. Foreningen af Faste Kuratorer ved Sø- og Handelsretten

I Sø- og Handelsretten findes der en ordning med faste kuratorer, hvor alle de advokater, der er tilknyttet ordningen,¹² er medlem af Foreningen af Faste Kuratorer ved Sø- og Handelsretten – i daglig tale forkortet til Kuratorforeningen. Medlemskab af foreningen er dog ikke en betingelse for at blive udpeget som fast kurator, men i praksis vælger alle efterfølgende at indtræde heri. Det er vigtigt at understrege, at Kuratorforenin-

9. Se herom Torben Kuld Hansen/Lars Lindencrone Petersen, *Konkursprocesret*, s. 157 f.

10. Se hertil betænkning 606/1971 om Konkurs og Tvangsakkord, s. 198 og navnlig s. 206.

11. En sådan ordning er derimod omtalt i motiverne, jf. betænkning 606/1971 om Konkurs og Tvangsakkord, s. 198.

12. Der er for tiden 25 faste kuratorer.

gen er en privat forening, hvis øverste myndighed er en generalforsamling. Foreningen ledes af en bestyrelse, der består af en formand og fire medlemmer, som vælges for to år ad gangen af generalforsamlingen. Sø- og Handelsretten er ikke medlem af denne forening, men holder møder med bestyrelsen en-to gange om året, ligesom skifterettens dommer er i løbende dialog med foreningens formand. Formålet med disse drøftelser er udelukkende at sikre, at der hele tiden er smidige og hensigtsmæssige forretningsgange mellem kuratorerne og skifteretten, ligesom der herved opnås mere ensartede fremgangsmåder. Der er tale om helt generelle drøftelser, og der drøftes ikke afgørelser i enkeltsager. Skifterettens medarbejdere og Kuratorforeningen holder også en gang om året et fælles arrangement, hvor der bl.a. holdes foredrag om insolvensretlige emner af fælles interesse.

Når skifteretten benytter medlemmer af Kuratorforeningen og dermed pålægger kreditorer og skyldneren at acceptere en bestemt repræsentant, dvs. i tilfælde hvor kreditorerne reelt fraskriver sig retten til selv at vælge kurator, er det klart, at der bør stilles meget betydelige og skærpede krav til de pågældendes evner og habitus. Inden disse nærmere gennemgås, vil jeg kort beskrive de krav, der følger af konkursloven og dennes motiver.

4. Generelle krav til en kurator

Konkursloven indeholder i § 238 en række habilitetskrav, som altid forudsættes opfyldt, og som afhænger af den konkrete sag. En mulig kurator afæskes derfor altid en erklæring herom, og skifteretten forventer, at den pågældende på forhånd har foretaget en grundig undersøgelse af spørgsmålet.¹³ Skyldneren bliver som regel også udspurgt nærmere om en mulig tilknytning til den pågældende.

Hertil kommer reglen i konkurslovens § 113 om valg af kurator. Som tidligere anført, bør man næsten altid antage en kurator, der kan vælges af kreditorerne, medmindre der foreligger inhabilitet.¹⁴

Konkurslovens motiver¹⁵ angiver også en række ledetråde, hvorefter der stilles krav til kurators personlige økonomiske forhold, hans faglige evner og viden på området, og hans evne til at kunne samarbejde.

13. Er der tale om en af skifterettens faste kuratorer, der på skift har vagt i skifteretten, får disse senest ved dagens begyndelse udleveret en oversigt med navnene på dagens sager.

14. Jf. konkurslovens § 113, stk. 3, om skifterettens mulighed for at forkaste valget af en kurator.

15. Se herved betænkning nr. 606/1971 om Konkurs og Tvangsakkord, s. 198, og betænkning nr. 1273/1994 om Rationalisering og modernisering af konkursbehandlingen, s. 23 og s. 26.

En kurator skal således være økonomisk solid og pålidelig og skal have styr på egen økonomi, inden han bliver sat til at forvalte andres økonomiske forhold, ligesom kurator ikke må kunne fristes til at blande andres økonomi ind i egne forhold. Der skal ganske vist tegnes en forsikring til værn mod tab, jf. konkurslovens § 112, stk. 1, men det er naturligt, at der er et øget fokus på dette område, når man får fremmede midler i hænde.

Kurator skal dernæst også gennem sit virke have demonstreret indsigt og være kyndig i behandlingen af konkursboer, dvs. at skifteretten skal have kendskab til, at den pågældende er rutineret og ikke først skal til at lære bobehandling.¹⁶ Bobehandling kan være en omfattende og kompliceret proces, der kræver betydelig erfaring på en lang række områder. Boets størrelse og beskaffenhed spiller i den sammenhæng også en rolle, idet erfaringen må være ligefrem proportional hermed, ligesom særlig branchemæssig indsigt spiller en rolle. Det er også i denne sammenhæng uden betydning, at der skal være tegnet en ansvarsforsikring efter konkurslovens § 112, stk. 2.

Der stilles endelig også en række subjektive krav til kurators person, herunder at han nyder almindelig tillid blandt alle kreditorerne, og ikke er i modsætningsforhold til en eller flere af disse, og ej heller fra starten er i et egentligt og betydeligt modsætningsforhold til skyldneren.¹⁷

De anførte krav er helt naturlige og skal ses i sammenhæng med, at det efter konkurslovens § 114, stk. 1, er overordentlig vanskeligt at få afsat en kurator, når denne først er udpeget eller valgt. Skiftesamlingen, der er boets øverste myndighed, kan ikke afsætte en kurator, idet kompetencen er begrænset til afsættelse af kreditorudvalget, jf. konkurslovens § 117. Skifteretten er således den eneste, der kan afsætte kurator, og dette kræver efter konkurslovens § 114, stk. 1, særlige grunde.¹⁸

Konkursloven indeholder ikke krav om, at en kurator skal have en bestemt uddannelse, f.eks. være advokat.¹⁹ Kurator skal på den anden side have kendskab til retsreglerne på en lang række områder og samtidig have kendskab til, hvorledes konflikter løses, herunder gennem rets-

16. Dette betyder ikke, at der ikke må medvirke yngre og mindre erfarne medarbejdere hos kurator, blot at de pågældende handler på kurators ansvar og under dennes tilsyn.

17. Er der tale om egentlig inhabilitet, gør det naturligvis den pågældende uegnet som kurator.

18. Se herom Torben Kuld Hansen/Lars Lindencrone Petersen, *Konkursprocesret*, s. 157 f.

19. Cf. derimod lov nr. 1125 af 23. september 2010 om finansiel virksomhed § 234, stk. 3, hvorefter den ene kurator skal være jurist.

sagsarbejde.²⁰ I praksis har det derfor altid været advokater, der blev udpeget som kuratorer, og i det omfang der har været behov for sagkyndig bistand, f.eks. en branchekyndig eller revisionsbistand, har kurator mulighed for at antage en sådan bistand i medfør af konkurslovens § 110, stk. 1, sidste pkt.

5. Krav til »faste kuratorer« i Sø- og Handelsretten

Faste kuratorer er en kreds af personer, der på forhånd står til rådighed for skifteretten, når der skal udpeges en kurator i en konkret sag. Det at blive antaget som fast kurator betyder derimod ikke, at man har krav på at kunne blive udpeget i en hvilken som helst sag, idet der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en konkret vurdering af, om habilitetsbetingelserne i konkurslovens § 238 er opfyldt. Som fast kurator er man derimod forpligtet til at stille arbejdskraft til rådighed, hvilket helt konkret betyder, at man er forpligtet til at være fysisk til stede i skifteretten, således at man hurtigt kan overtage de boer, man måtte få tildelt. I praksis sker dette ved, at kuratorerne har »vagt« i skifteretten efter en fordelingsplan, som de antagne kuratorer selv udarbejder.

Når skifteretten antager nye faste kuratorer, sker det på grundlag af et offentligt opslag, og som regel er det tilstrækkeligt at indrykke en annonce i Statstidende. Advokatsamfundet orienterer efter aftale samtlige advokatkontorer i Storkøbenhavn om opslaget, hvorved man også ad denne vej sikrer sig en større spredning.²¹ Opslag finder som altovervejende hovedregel først sted, når der er flere stillinger ledige, hvilket der typisk er med ca. fem års mellemrum. Tidsintervallet afhænger også af konjunkturudviklingen, dvs. beror på, om der for tiden er behov for flere eller færre faste kuratorer. Skifteretten har en betydelig interesse i, at der hele tiden er en naturlig sammenhæng mellem antallet af sager og faste kuratorer, således at de pågældende har et vist flow. Herved kan effektiviteten og ekspertisen løbende opretholdes, ligesom de pågældende har en vis sikkerhed for en økonomisk rentabel forretning. Som fast kurator er man således forpligtet til at tage alle sager, uanset størrelse og den mulige økonomiske indkomst herved.²²

20. Se hertil betænkning 1273/1994 om rationalisering og modernisering af konkursbehandlingen, s. 26.

21. Kuratorforeningens formand bliver ligeledes orienteret om stillingsopslaget.

22. Når der er tale om større boer, peger kreditorerne som regel på deres egne repræsentanter. Boer, der tildeles på vagten, er derfor som regel mindre boer og boer, hvor der som udgangspunkt ikke er aktiver.

De faste kuratorer udnævnes af Sø- og Handelsrettens præsident efter indstilling fra skifterettens dommer. Antagelsen sker »indtil videre«, dog således at hvervet senest ophører med udgangen af den måned, hvor den pågældende fylder 70 år. Det har i de senere år også været et udtrykkeligt vilkår, at der vil kunne indføres en åremålsbegrænsning af hvervet som led i en generel ordning. Der kan dog næppe være tvivl om, at Sø- og Handelsretten – uanset dette vilkår – til enhver tid generelt kan ophæve samarbejdet med en eller flere (alle) faste kuratorer, der jo ikke har et retskrav på at blive udpeget som kurator. En sådan ophævelse kan også ske uafhængigt af konkurslovens § 114, der taler om »særlige grunde«, hvis en kurator skal afsættes i en konkret sag. Ordningen er helt ulovreguleret og hviler udelukkende på et kortfattet aftaleretligt grundlag. Selv om denne aftale ikke indeholder vilkår om ophævelse i utide, må skifteretten dog ligesom enhver anden klient kunne bringe det generelle samarbejde til ophør. Er der tale om en ophævelse af samarbejdet med en (eller flere) af de faste kuratorer, vil dette formentlig kræve en nærmere konkret begrundelse i forhold til en eller flere sager, fx fordi den pågældende ikke fremmer sagerne med den fornødne hurtighed, eller samarbejdet giver anledning til hyppige og gentagne uoverensstemmelser og gnidninger. Se hertil også U 2001.1436 Ø. En ophævelse af samarbejdet med alle kuratorer eller ændringer i den bestående ordning må derimod kunne ske under hensyn til indførelse af en generel ordning.

Når en af de faste kuratorer fratræder på grund af alder, er der en forventning om, at den pågældende afslutter sagerne i løbet af et halvt til et år, og hvis dette ikke er praktisk muligt, desuagtet fratræder i sagerne, således at disse kan overdrages til en ny kurator.

Kredsen af faste kuratorer er som tidligere anført ikke tilknyttet bestemte sager, og der er derfor på dette trin ikke grundlag for at vurdere, om habilitetsbetingelserne i konkurslovens § 238 er opfyldt. Dette sker derimod efterfølgende, når den pågældende udpeges i en konkret sag. Der må derimod ikke på nogen måde kunne rejses tvivl om kurators habilitet, og denne har derfor en skærpet pligt til at sige fra i god tid, hvis der foreligger blot den mindste mulighed for inhabilitet. Habilitetssynspunktet har også den afledede effekt, at Sø- og Handelsretten lægger betydelig vægt på, at kuratorhvervet er spredt på så mange som muligt. Herved mindskes risikoen for, at der senere kan konstateres inhabilitet. Det er dog ikke udelukket, at det samme kontor kan have flere repræsentanter. Dette hænger sammen med, at skifteretten på egne vegne, men også på kreditorernes og den personligt hæftende skyldnes vegne, har en interesse i, at bobehandlingen sker på den hurtigste og mest effektive og billigste måde, hvilket bl.a. kan opnås ved stordriftsfordele, hvor der i

det enkelte firma er opbygget en større insolvensafdeling med flere medarbejdere.

En ansøger skal også opfylde alle de grundlæggende betingelser, der er beskrevet i det forrige afsnit. Ved vurderingen af en ansøgers egnethed og ekspertise lægges der betydelig vægt på den praktiske erfaring, herunder om man har været tilknyttet andre kurator- eller medhjælperkontorer, om man har været tilknyttet andre skifteretter, antallet af boer man har behandlet, og i hvilket omfang man har behandlet de enkelte boer mere eller mindre selvstændigt, herunder om man blot har ført en retssag eller foretaget andre enkeltstående handlinger, eller om man i vidt omfang har stået for det meste af bobehandlingen. Deltagelse i særlige udvalg, såvel offentlige som private, omkring insolvensretlige emner kan også spille en rolle, og tilsvarende gælder ansøgere, der i videre omfang tillige har arbejdet videnskabeligt på området og f.eks. har skrevet bøger og/eller artikler.

Skifteretten stiller ingen alderskrav til kurator, men i og med at der kræves en ekspertise og erfaring på flere områder, vil det i praksis medføre, at den pågældende som regel har en vis alder. Ved den seneste besættelse af stillingerne havde de antagne således en alder mellem 40-55 år.

Der stilles heller ikke krav om en vis geografisk tilknytning til embedet, selvom ansøgerfeltet af hensyn til møder i skifteretten navnlig kommer fra det storkøbenhavnske område. Der er dog i dag knyttet personer til skifteretten, som kommer fra omegnskommunerne, og i takt med den trafikale udvikling og fusioner blandt kontorerne, må det forventes, at der fremover også vil være ansøgere og mulige kandidater fra andre dele af landet, således at også inhabilitet af denne grund begrænses.

Det er også vigtigt at understrege, at der ikke er en »arveret« til en ledig stilling. Når en af de faste kuratorer fratræder, er dette ikke ensbetydende med, at en kollega fra samme kontor har fortrinsret til den ledige stilling. Stillingerne besættes som sagt efter opslag og på grundlag af kvalifikationer, og således at der også tages hensyn til spredning, herunder geografisk, og kønsmæssig fordeling. På den anden side udelukker det ikke en kandidat, at han kommer fra det kontor, hvor forgængeren fratræder. Skifteretten er fuldt ud opmærksom på det kommercielle hensyn, hvorefter kontoret kan have opbygget en større insolvensafdeling i tillid til, at der er en vis tilgang af sager. Dette hensyn kan dog ikke stå alene – navnlig ikke hvor man har kunnet indrette sig på, at den faste kurator skulle fratræde.

Det er heller ikke uden betydning, hvilket konkret kendskab skifterettens ledende medarbejdere har til en ansøger. Der kan være tale om såvel positive som negative faktorer. Har den pågældende tidligere vist, at

han/hun mestrer opgaven, vil dette kunne understøtte valget, mens en ansøger, der tidligere har været udsat for gentagne rykkerskrivelser eller ikke har vist evne til pragmatiske og hensigtsmæssige løsninger, er dårligere stillet. Dette er naturligvis ikke ensbetydende med, at man ud fra en juridisk vurdering skal have vist, at man er enig med skifteretten i alle faglige spørgsmål, men blot at man skal vise gode og fleksible samarbejdsevner, således at man undgår, at sager går i hårdknude eller spidser unødigt til.

6. Fordele og ulemper ved ordningen

Sø- og Handelsretten har benyttet faste kuratorer i en meget lang årrække og har gode praktiske erfaringer hermed. Selv om de faste kuratorer er meget forskellige og arbejder helt selvstændigt, er der igennem årene alligevel opstået en lang række ligheder i sagsbehandlingen i forhold til skifteretten, hvilket indebærer en betydelig lettelse i forhold til skifterettens tilsyns- og kontrolarbejde. Dette er også en blandt flere årsager til, at skifteretten uden en væsentlig personaleresourceforøgelse har kunnet behandle et meget stort antal sager efter finanskrisen i 2008.

Det praktiske samarbejde med Kuratorforeningens bestyrelse frem for med hver enkelt kurator sikrer også en hurtigere og lettere kommunikation omkring helt generelle spørgsmål. Spørgsmål, der har betydning i en bestemt sag, skal naturligvis drøftes med den konkrete kurator, men sådanne spørgsmål kan også have betydning for en bredere kreds. Der kan også være tilrettelagt sagsbehandlingsformer, der er til ulempe for flere parter. Det er derfor praktisk at have et forum, hvori dette kan diskuteres, og hvor det er muligt at finde pragmatiske løsninger, der er brugbare for alle parter. Det er klart, at hvor skifteretten har truffet en juridisk afgørelse, kan den konkrete sag naturligvis ikke drøftes, hvorimod denne i stedet må prøves ved appel. Konkrete spørgsmål om vederlagsfastsættelse er således aldrig til genstand for diskussion, idet der er tale om judicielle afgørelser, der træffes af den enkelte dommerfuldmægtig. Derimod kan mere generelle spørgsmål om, hvornår der f.eks. er basis for acontoverdragelse, og hvornår der bør søges herom, drøftes på et overordnet plan, men således at den enkelte, der beklæder skifteretten, bevarer sin judicielle frihed.

Et af de forhold, der har givet anledning til kritik i offentligheden, er, at skifteretten deltager i et årligt fælles arrangement med de faste kuratorer. Det er imidlertid vigtigt at understrege, at arrangementet har et højt fagligt niveau, hvor der deltager såvel interne som eksterne foredrags- og oplægsholdere. Skifterettens medarbejdere deltager endvidere ikke

som gæster, men betaler på lige fod med de advokater, der deltager i denne kursusvirksomhed. Dette er også kun et eksempel på arrangementer, som skifteretten deltager i. Som led i en åbenhed og ønske om at udveksle erfaringer afholder skifteretten således et Dialogforum, hvor alle interesserede kan deltage, ligesom skifteretten sammen med Danske Insolvensadvokater²³ afvikler Insolvensrettens dag.

Et andet forhold, der har givet anledning til kritik, er den omstændighed, at en fast kurator i princippet kan vedblive, indtil den pågældende fylder 70 år. En anden mulighed ville være at tidsbegrænse antagelsen til f.eks. fire eller seks år.

På den ene side er der et økonomisk aspekt for kurator, der forudsættes at have opbygget en insolvensretlig afdeling, og som derfor må have en vis sikkerhed for, at denne kan bevares i en årrække. Dette er dog ingen garanti mod konjunktursvingninger, og hensynet kan også tilgodeses ved, at perioden har en vis længde.

På den anden side har skifteretten og samfundet også en fælles interesse i, at de faste kuratorer hele tiden leverer høj kvalitet til den lavest mulige pris. Dette vil i højere grad kunne opnås, hvis kurator løbende er udsat for konkurrence i form af, at kurator med mellemrum skal søge stillingen. Dette vil formentlig også føre til en kortere sagsbehandlingstid,²⁴ idet der næppe er tvivl om, at det vil indgå som parameter for genudnævnelse, om en sag uden nærmere begrundelse har ligget »død« i længere eller flere perioder. Boer skal naturligvis ikke sluttes snarest muligt for enhver pris. Der kræves fortsat en grundig behandling, hvilket også vil spille en rolle for en genudnævnelse. I det hele taget vil der næppe være tvivl om, at ekspertise, erfaring og hurtighed fortsat vil spille en betydelig rolle i denne henseende.

Som tidligere anført kan Sø- og Handelsretten ikke være afskåret fra at afskedige en fast kurator, men det vil nok kræve en særskilt begrundelse, der bygger på fylldig dokumentation. Dette kan være vanskeligt og tidkrævende og udelukker således ikke den pågældende fra at virke en årrække, før det er muligt at gribe ind. Hvis der indføres åremålsansættelse, vil genbesættelse bygge på kvalifikationer, hvor skifterettens kendskab til den pågældende også kan tillægges betydning, og hvor man således sikrer, at det hele tiden er de bedste ansøgere, der bliver antaget.

23. Denne forening omfatter alle advokater med interesse for insolvensret og er således ikke kun begrænset til Kuratorforeningens medlemmer.

24. Der har også været en vis kritik af sagsbehandlingstiden, hvilket senest førte til ændringer i lovgivningen i forbindelse med betænkning nr. 1484/2006 om hurtigere behandling af konkursboer.

I pressen er spørgsmålet om faste kuratorer og skifterettens fastsættelse af vederlag ofte knyttet sammen. Det er vigtigt at holde sig for øje, at vederlag fastsættes efter kriterier fastlagt i konkurslovens § 239. Disse kriterier, der langt hen ad vejen er politisk bestemt, er ganske vist vanskelige at håndtere, men der udfoldes i Sø- og Handelsretten og i landets øvrige skifteretter meget betydelige bestræbelser på at forvalte disse regler på objektivt grundlag, og vederlag fastsættes efter en konkret vurdering i hver enkelt sag og uafhængig af, om kurator kommer fra den faste kreds eller ej.²⁵ Der er derfor ingen som helst grund til at tro, at domstolene ikke fortsat vil kunne forvalte sådanne regler på uafhængigt grundlag.

Myter dannes som regel på grund af manglende eller ringere kendskab, og et af formålene med dette indlæg har derfor været at skabe større gennemsigtighed omkring antagelsen af faste kuratorer. Det er samtidig min opfattelse, at tildeling af livslange fordele kan skabe grobund for mistillid og egentlig misundelse. Jeg mener derfor også af denne grund, at der er meget, der taler for indførelse af en åremålsansættelse, og da spørgsmålet om faste kuratorer ikke er lovreguleret, men hviler på aftale mellem skifteretterne og de pågældende aktører, må det være op til de enkelte embeder at træffe bestemmelse om, hvilken ordning der skal gælde. Sø- og Handelsretten vil fremadrettet arbejde i den retning.

25. Der henvises nærmere herom til Torben Kuld Hansen/Lars Lindenchrone Petersen, Konkursprocesret, kapitel 8, afsnit 7, og kapitel 9, afsnit 3.